

ADVIES BVR ERKENNING EN SUBSIDIËRING JEUGDHULPORGANISATIES

Vlaamse Raad WVG
Welzijn • Volksgezondheid • Gezin

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.vlaamseraadwvg.be – T +32 2 209 01 11 – E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	Voorontwerp van het besluit van de Vlaamse Regering houdende de erkenning en subsidiëring van jeugdhulporganisaties
Adviesvrager	Caroline Gennez - Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Ontvangst adviesvraag	16 oktober 2026
Decretale opdracht	Adviesfunctie
Goedkeuring	Sectorale kamer Gezin en Jongerenwelzijn in consensus op 13 november 2026

Contactpersoon Kristel Bogaerts kbogaerts@serv.be

Inhoud

Advies 4

Situering 4

1. Fundamenten om op verder te bouwen 4

1.1 Een positieve en versterkende hervorming 4

1.2 De concrete uitwerking bepaalt het resultaat 5

1.3 Vier strategische overwegingen 5

2. Personeelsversterking is te flankeren met capaciteitsuitbreiding 6

3. Bezettingsnorm inzetten als middel 7

4. Toezicht en handhaving: veiligheid garanderen en focussen op herstel 9

5. Programmatie en planning voor een gepast zorgaanbod 11

6. Inzetten op een werkbare uitvoering 12

Advies

Situering

Op 16 oktober 2026 ontving de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de adviesvraag over het ontwerpbesluit betreffende de erkenning en subsidiëring van jeugdhulporganisaties. Het ontwerp hervormt het erkennings- en financieringskader en voorziet in een betere personeelsomkadering.

Dit advies beoordeelt de beleidsmatige uitgangspunten en de voorwaarden voor een werkbare uitvoering. De Raad onderscheidt daarbij drie niveaus: bepalingen van het ontwerpbesluit zelf, verdere concretisering via uitvoeringsregels en bredere beleidsopgaven rond capaciteitsuitbreiding en intersectorale planning. Die bredere opgaven zijn noodzakelijke flankerende voorwaarden, maar worden niet door dit ontwerp alleen geregeld.

1. Fundamenten om op verder te bouwen

1.1 Een positieve en versterkende hervorming

De hervorming van de erkenning en de subsidiëring van jeugdhulporganisaties die in dit ontwerpbesluit wordt vastgelegd, is voor de Raad in de fundamenten positief en versterkend voor de jeugdhulporganisaties, voor de medewerkers en bijgevolg ook voor de betrokken kinderen, jongeren en gezinnen.

De Raad ziet in grote lijnen verschillende positieve elementen. De vereenvoudiging van de erkenningscomponenten bouwt de versnippering af en biedt uitzicht op meer flexibiliteit en continuïteit van diensten. Daarnaast voorziet de hervorming in gelijke financiering voor gelijke opdrachten en is er meer aandacht voor kwaliteit en kwaliteitsopvolging. Ook de betere personeelsomkadering en de aandacht voor medewerkersbeleid zijn positief. Verder is de Raad positief over de aandacht voor de participatie van kinderen, jongeren en gezinnen en de uitbouw van gezinsgerichte en kleinschalige opvangvormen.

De Raad waardeert ook de bijkomende investeringen in de jeugdhulp die gekoppeld zijn aan de nieuwe erkennings- en subsidiëringsregels. Die erkennen de impact van een toenemende instroom van jongeren in de hulpverlening, de groeiende complexiteit van de hulpvragen en de bijhorende druk op jeugdhulporganisaties en hun medewerkers.

1.2 De concrete uitwerking bepaalt het resultaat

Het ontwerp van BVR bevat voor deze verschillende fundamenten nog delegaties aan de minister of aan het Agentschap Opgroeien. Dat impliceert dat er nog aanzienlijk regelgevend werk te verrichten valt. De Raad oordeelt daarom dat de concrete uitwerking en vertaling van de basisprincipes richting uitvoering en praktijk sterk bepalend zullen zijn voor het effectief en efficiënt realiseren van een passend aanbod jeugdhulp, een betere beschikbaarheid en continuïteit voor kinderen, jongeren en gezinnen en de werkbaarheid voor organisaties en medewerkers.

De Raad vraagt bij die concretiseringen een blijvende betrokkenheid vanuit de perspectieven van de (sector)organisaties, van de medewerkers en van de gebruikers. Het concrete onderwerp moet bepalen wie er effectief mee aan tafel gevraagd wordt.

1.3 Vier strategische overwegingen

De Raad bundelt in de verdere uitwerking van dit advies vier samenhangende strategische overwegingen.

- **Personeelsversterking en bijkomende capaciteit** moeten samen zorgen voor voldoende kwaliteitsvolle hulp.
- **Een werkbare bezettingsnorm** moet het beschikbare aanbod doelmatig helpen benutten, zonder passende hulp en flexibiliteit te ondergraven.
- **Proportioneel toezicht en handhaving** moeten kwaliteit, veiligheid en herstel waarborgen.
- **Intersectorale programmatie** moet bepalen welk aanbod waar nodig is en hoe instroom, doorstroming en vervolghulp op elkaar aansluiten.

Daarnaast bundelt de Raad gericht aandachtspunten voor een werkbare uitvoering.

Over de verschillende strategische overwegingen heen wijst de Raad op het belang van een zorgzame transitie en van monitoring, evaluatie en bijsturing.

Een **zorgzame transitie** bestaat minstens uit garanties voor de voorziene begeleiding door het Agentschap Opgroeien (bilaterale gesprekken en een simulatietool over de vertaling naar de nieuwe erkenningscomponenten en financieringsenveloppe per organisatie). Daarnaast is het belangrijk om te voorzien in een zorgzameovergangsperiode en voldoende tijd voor organisaties om groeiscenario's uit te werken en de transitie te implementeren in hun organisatie. Een periode van minimaal 1 jaar overgang lijkt ons hierbij noodzakelijk. Organisaties moeten tijdig kunnen inschatten wat de omzetting betekent voor hun erkenning, financiering en werking. Tegelijk mag de nood aan voorbereiding niet leiden tot uitstel voor de uitvoering van het nieuwe erkennings- en financieringskader voor de jeugdhulp.

Afspraken over monitoring, evaluatie en bijsturing moeten al gemaakt worden bij de start van de hervorming. Zo wordt een kader gecreëerd om na te gaan of de vereenvoudiging,

financiering en uitvoeringsregels daadwerkelijk bijdragen aan passende hulp, continuïteit en werkbaarheid voor organisaties en medewerkers.

Aanbevelingen

- **Maak werk van een samenhangende uitvoeringskalender** en **werk de ontbrekende uitvoeringsregels tijdig uit**. Betrek de relevante partners volgens het onderwerp.
- **Maak de omzetting naar de nieuwe componenten en enveloppen inzichtelijk en stel de aangekondigde simulatietool en individuele begeleiding tijdig beschikbaar.**
- **Bewaak ook de continuïteit voor gebruikers tijdens de omschakeling**, met ruimte om concrete overgangsproblemen op te lossen.
- **Leg bij de start van de hervorming afspraken vast over monitoring, evaluatie en bijsturing.** Bepaal hoe wordt nagegaan of de vereenvoudiging, financiering en uitvoeringsregels bijdragen aan passende hulp, continuïteit en werkbaarheid voor organisaties en medewerkers.

2. Personeelsversterking is te flankeren met capaciteitsuitbreiding

De Raad vraagt om de personeelsversterking waarin dit ontwerp van BVR voorziet te flankeren met garanties voor een verdere capaciteitsuitbreiding. Een betere omkadering van de bestaande plaatsen is noodzakelijk om passende en kwaliteitsvolle hulp te bieden maar neemt de nood aan bijkomende plaatsen, geschikte infrastructuur en bijkomende locaties nog niet weg. De personeelsversterking vormt wel een fundament waarop verdere uitbreiding via intersectorale programmatie (zie ook: Programmatie en planning voor een gepast zorgaanbod) moet voortbouwen.

De Raad waardeert de personeelsversterking voor de residentiële jeugdhulp als een noodzakelijke investering in de bestaande basis. Ook de signalen van kinderen, jongeren en hun gezinnen onderstrepen die nood: medewerkers moeten voldoende ruimte en tijd hebben voor een kwaliteitsvolle begeleiding. De versterking draagt ook bij aan duurzaam en werkbaar werk en helpt verdere personeelsuitval te voorkomen. Zo ondersteunt zij ook het behoud van de feitelijk beschikbare capaciteit. Dit is een juiste en noodzakelijke eerste stap.

Maar een betere personeelsomkadering staat niet automatisch gelijk aan extra bedden, kortere wachtlijsten of meer hulpverleningstrajecten. De versterking van bestaande plaatsen zorgt op zich immers niet voor een noodzakelijke uitbreiding van het aantal plaatsen in de jeugdhulp.

Daarom zijn er flankerende middelen nodig om gericht bijkomende capaciteit te realiseren, ook via het oplossen van infrastructuurproblemen en het creëren van nieuwe, geschikte locaties (zie ook Inzetten op een werkbare uitvoering).

Aanbevelingen

- **Leg nog een concreet en budgettair onderbouwd groeipad vast voor bijkomende jeugdhulpcapaciteit.** Maak duidelijk hoeveel extra plaatsen worden gerealiseerd, waar en binnen welke termijn. Voorzie daarvoor afzonderlijke middelen, naast de bestaande investering in de omkadering van bestaande plaatsen.
- **Koppel de capaciteitsuitbreiding aan een uitvoerbaar infrastructuur- en locatieplan.** Breng de infrastructuurknelpunten in kaart en voorzie middelen voor de aanpassing van bestaande gebouwen en de realisatie van bijkomende geschikte locaties.

3. Bezettingsnorm inzetten als middel

De Raad vraagt om de bezettingsnorm van 95% te hanteren als middel voor een efficiënte inzet van de schaarse capaciteit en passende hulp en niet als een op zichzelf staande financieringsdoelstelling. Daarvoor is een gedifferentieerde en werkbare berekening en evaluatie van de bezettingsnorm nodig, met ruimte voor flexibiliteit, dialoog en ondersteuning. Die benadering moet rekening houden met de eigenheid van de verschillende aanbodvormen, de complexiteit van de hulpvragen en factoren die buiten de controle van organisaties liggen. Voor het geheel moeten van bij de start afspraken gemaakt worden rond monitoring en evaluatie om de norm zo nodig bij te sturen.

De Raad onderschrijft het belang van een efficiënt gebruik van de beschikbare capaciteit. Een uniforme norm van 95% is echter niet voor elke aanbodvorm even en altijd haalbaar. Een werkbare toepassing vraagt daarom aandacht voor de volgende samenhangende voorwaarden.

- Beoordeel de bezettingsnorm in samenhang met de ruimere beleidscontext en veranderingen in de doelgroep. Het geschrapte uitbreidingsbeleid voor zeer complexe problematieken en de beweging van Veilig Verblijf richting time-outunits kunnen het gespecialiseerde aanbod voor zeer moeilijke hulpvragen beperken. Daardoor kunnen zwaardere hulpvragen noodgedwongen verschuiven naar de reguliere residentiële jeugdhulp, hoewel dit geen gepaste oplossing biedt voor de complexe hulpvragen. Als dit toch gebeurt, kan die toenemende complexiteit in de reguliere jeugdhulporganisaties de haalbaarheid van de 95%-norm onder druk zetten.
- Houd rekening met de factoren die de bezetting beïnvloeden. Organisaties beheersen die niet allemaal zelf: personeelsuitval, schommelingen in de instroom, de aard van de hulpvragen, centrale toeleiding en tijdelijke incidenten / overmacht spelen mee. Het behalen van de norm hangt dus af van zowel interne als externe factoren en actoren.

- Behoud voldoende flexibiliteit voor acute hulpvragen, time-out en terugvalmogelijkheden. Bij een bezetting van 95% zijn vrijwel alle plaatsen permanent ingevuld, waardoor de ruimte om snel op dergelijke vragen te reageren beperkt is. Flexibiliteit is een absoluut noodzakelijke voorwaarde om hulp op maat te kunnen leveren voor de kinderen, jongeren en gezinnen. .

- Vertaal de verschillen en contextfactoren in duidelijke berekeningsregels. De definities, formules en gehanteerde termijnen bepalen uiteindelijk mee of de norm werkbaar is of niet. Er moet ruimte gegeven worden aan de eigenheid van de verschillende aanbodvormen, hoe dat wordt meegewogen en welke situaties als overmacht of uitzondering kunnen gelden.

- Hanteer een voldoende ruime meetperiode voor de bezettingsnorm die schommelingen in personeel en instroom voldoende uitvlakt en organisaties tijd geeft om bij te sturen.

- Bij het niet behalen van de norm moet eerst voor dialoog en ondersteuning gekozen worden in plaats van een (automatische) subsidievermindering. Zo kan men de organisaties de tijd geven om bij te sturen om naar de bezettingsnorm toe te werken (zie ook: Toezicht en handhaving: veiligheid garanderen en).

- De gevolgen van de bezettingsnorm voor de werkdruk en de kwaliteit van de hulp moeten bewaakt worden. De voorziene personeelsversterking in de residentiële jeugdhulp is belangrijk om ook bij een hoge bezetting kwaliteitsvolle hulp te bieden. Ook in andere aanbodvormen moet de personeelsomkadering aansluiten bij de opdrachten, werkdruk en ondersteuningsnoden, zodat kwaliteit en veiligheid kunnen worden gegarandeerd.

- Er moet van bij de start vastgelegd worden hoe en wanneer de haalbaarheid en de gevolgen van de 95%-bezettingsnorm worden gemonitord en geëvalueerd. Het beoordelen van de flexibiliteit van het aanbod om acute vragen op te vangen en de plaatsing van kinderen en jongeren bij de meest geschikte aanbodvorm moeten ook deel uitmaken van die monitoring. Op basis van die evaluatie moet de minimale bezettingsnorm bijgestuurd kunnen worden.

De Raad vraagt om de mogelijkheid te verkennen of een centraal instrument of dashboard mogelijk is waarmee organisaties hun bezetting zelf kunnen opvolgen en tijdig aan oplossingen kunnen werken.

Aanbevelingen

- **Werk duidelijke en gedifferentieerde berekeningsregels uit voor de bezettingsnorm van 95%.** Houd rekening met de eigenheid van elke aanbodvorm, de complexiteit van de hulpvragen en de afhankelijkheid van centrale toeleiding. Leg vast hoe personeelsuitval, tijdelijke incidenten en overmacht worden meegewogen. Hanteer een driemaandelijkse beoordeling, met ruimte voor differentiatie.
- **Waarborg voldoende flexibiliteit voor acute hulpvragen, time-out en terugvalmogelijkheden.** Verduidelijk hoe het beschikbaar houden van dergelijke plaatsen wordt

verzoend met de bezettingsnorm. Voorkom dat de hoge bezettingsnorm leidt tot minder flexibiliteit in jeugdhulptrajecten

- **Kies bij een bezetting onder de 95% voor een verbetertraject met dialoog en ondersteuning, niet voor een automatische subsidievermindering.** Onderzoek eerst de oorzaken en maak onderscheid tussen factoren waarop de organisatie zelf kan ingrijpen en externe omstandigheden. Spreek vervolgens haalbare verbeteracties en een passende termijn af.
- **Blijf alert voor de impact op het personeel van een hoge bezettingsnorm.** Bewaak dat hogere bezettingsverwachtingen niet ten koste gaan van werkbaar werk en kwaliteitsvolle hulp. Maak een vergelijkbare personeelsversterking mogelijk in alle aanbodvormen waar de werkdruk en ondersteuningsnoden dat vereisen.
- **Leg vooraf vast hoe en wanneer de bezettingsnorm wordt gemonitord, geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd.** Beoordeel per aanbodvorm de gevolgen voor toegankelijkheid, passende hulp, flexibiliteit en werkdruk, rekening houdend met verschuivingen in de doelgroep.

4. Toezicht en handhaving: veiligheid garanderen en focussen op herstel

De Raad waardeert de gedifferentieerde handhavingsmogelijkheden. Een gedifferentieerde toezicht en handhaving moet enerzijds de veilige, kwaliteitsvolle en continue ondersteuning voor kinderen ,jongeren en gezinnen, en anderzijds de naleving van de erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden door de organisatoren jeugdhulp garanderen. De Raad pleit daarom voor een aanpak die **kordaat optreden voor een veilige jeugdhulp verbindt met een handhaving die ook vertrouwen stelt in organisaties en dialoog en ondersteuning biedt bij het herstel van tekortkomingen**. Een proportionele, transparante en contextgevoelige toepassing van het gedifferentieerde instrumentarium moet organisaties in staat stellen hun werking bij te sturen en veilige, kwaliteitsvolle hulp te blijven bieden. Organisaties blijven verantwoordelijk voor hun werking, de naleving van de erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden en het verhelpen van tekortkomingen.

De Raad waardeert de gedifferentieerde handhavingsmogelijkheden. Dat biedt houvast aan organisaties en medewerkers en ondersteunt de continuïteit voor kinderen en jongeren. Bij kleinere tekortkomingen bieden de voorziene tussenstappen ruimte voor verbetertrajecten met duidelijke verwachtingen, passende ondersteuning en redelijke herstelttermijnen, zonder onmiddellijk over te gaan tot erkenningsverlies of sluiting. Bij zware tekortkomingen die de veiligheid of integriteit van kinderen en jongeren bedreigen, moet onmiddellijk ingrijpen mogelijk zijn, waar nodig met de aanstelling van een crisismanager. Ook bij ingrijpende maatregelen moet actief worden gezocht naar oplossingen die de continuïteit van veilige hulp waarborgen en beschikbare capaciteit zo veel mogelijk behouden.

In het toezicht en de handhaving moet het onderscheid gemaakt worden tussen de aard van de tekortkoming en de factoren die eraan bijdragen. Tekortkomingen in kwaliteit en veiligheid vragen een andere beoordeling dan bestuurlijke of administratieve tekortkomingen. Bij elk type moet worden onderzocht welke rol externe factoren spelen, zoals instroom, centrale toeleiding of personeelsbeschikbaarheid, en waarop de organisatie zelf kan ingrijpen. Externe omstandigheden nemen de verantwoordelijkheid van de organisator niet weg maar zijn vaak wel relevant voor passende maatregelen, ondersteuning en hersteltermijnen (zie ook: Bezettingsnorm inzetten als middel).

Tekortkomingen moeten worden gekoppeld aan duidelijke verbeterverwachtingen, passende hersteltermijnen en waar nodig ondersteuning. Organisaties moeten duidelijk zicht krijgen op welke tekortkomingen of risico's binnen welke termijn moeten worden weggewerkt, hoe herstel wordt beoordeeld en welke vaststellingen nodig zijn om het handhavingstraject te beëindigen. De hersteltermijn moet aansluiten bij de aard en ernst van de tekortkoming en de risico's voor kinderen en jongeren. Optreden vanuit het voorzorgsprincipe moet duidelijk worden gemotiveerd. Iedere betrokken actor moet kunnen rekenen op de nodige rechtswaarborgen.

Een werkbare verantwoording helpt om de aandacht bij kwaliteitsvolle hulp te houden. De verantwoordings- en administratieve verplichtingen moeten voor de organisatoren werkbaar en behapbaar zijn. De Raad vraagt daarvoor om maximaal de bestaande registratie- en rapporteringssystemen voor kwaliteitsbewaking, monitoring en toezicht te benutten en dubbele gegevensvragen te vermijden.

De ervaringen van kinderen, jongeren en ouders moeten meegenomen worden in het kwaliteitsbeleid van de organisatie en in het toezicht op de kwaliteit van de hulp. De Raad onderscheid dit van de gebundelde signalen van cliëntenorganisaties over de kwaliteit. Die signalen zijn vooral relevant in het verhaal van toezicht voor de evaluatie en bijsturing van de kwaliteit van de jeugdhulp op sectorniveau. . De cliëntenorganisaties hebben nooit een formele toezichtbevoegdheid.

Aanbevelingen

- Hanteer het **voorzorgprincipe** wanneer de veiligheid of integriteit van kinderen en jongeren in gevaar zijn (gebracht), met respect voor de rechtswaarborgen van iedere betrokkenen.

- **Het gedifferentieerd instrumentarium** vraagt een proportionele en transparante toepassing. Verduidelijk hoe aard en ernst van tekortkomingen, veiligheidsrisico's en mogelijkheden tot herstel de keuze van maatregelen bepalen. Houd de verantwoording werkbaar door bestaande registratie- en rapporteringssystemen maximaal te benutten en dubbele gegevensvragen te vermijden.

- **Maak onderscheid tussen tekortkomingen van een organisatie en problemen die mede door instroom, personeelsbeschikbaarheid of andere externe factoren worden bepaald.**

- **Verbind vastgestelde tekorten met duidelijke verbeterverwachtingen en passende ondersteuning**. Verduidelijk ook de voorwaarden voor start, opvolging en beëindiging van een handhavingstraject.

- **Bewaak de continuïteit van hulp bij ingrijpende maatregelen**, zonder noodzakelijke bescherming of optreden uit te stellen.

- **Geef ervaringen van kinderen, jongeren en ouders en gebundelde signalen van cliëntenorganisaties een herkenbare plaats in kwaliteitsbewaking en toezicht.** Verduidelijk hoe die signalen worden benut en houd hun inbreng onderscheiden van formele toezichtbevoegdheden.

5. Programmatie en planning voor een gepast zorgaanbod

Een gepast zorgaanbod vraagt meer dan een hogere omkadering van bestaande plaatsen. De Raad pleit voor een intersectorale programmatie, met voldoende aanbod op meerdere niveaus: preventief aanbod, en voldoende aanbod voor alle erkenningscomponenten (mobiel/ambulant, residentieel, gespecialiseerd en crisisjeugdhulp). Er is een intersectorale kijk nodig op noden, voldoende aanbod van preventie tot crisiszorg, regionale afstemming, passende vervolghulp en ruimte om op veranderende hulpvragen te reageren. Ook aandacht voor flexibiliteit om op acute en veranderende noden te reageren mag niet naar de achtergrond verdwijnen.

Een passend aanbod vraagt een gezamenlijke nodenanalyse van minstens de jeugdhulp, de geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren en hun gezinnen, het VAPH-aanbod voor minderjarigen. Ook de federale netwerken voor kinderen en jongeren moeten daarbij in beeld blijven voor wat betreft de organisatie van de geestelijke gezondheidszorg. Een afzonderlijke capaciteitsplanning per sector volstaat niet om samenhangende hulp te bieden. Er moet dus over sectorgrenzen heen gepland worden.

In de oplossingen en in de planning moet het onderscheid gemaakt worden tussen preventief aanbod, mobiel/ambulant aanbod, residentiële jeugdhulp, gespecialiseerde jeugdhulp en crisisaanbod, met aandacht voor hun onderlinge samenhang. Elk knelpunt heeft een gepaste aanpak nodig. Onderzoek dus gericht welke hulp op welk niveau ontbreekt. Zo kan het verblijf van jonge kinderen en baby's in ziekenhuizen niet alleen wijzen op een tekort aan crisishulp maar ook samenhangen met het ontbreken van een aanbod in vb. pleegzorg of een CKG. Een tekort in één schakel kan immers de doorstroming in andere schakels blokkeren.

Preventie en gespecialiseerde outreach-GGZ zijn aanvullende maar verschillende onderdelen van het hulpverleningsaanbod. De Raad waardeert in dat verband de verlenging van outreach-GGZ en de middelen voor Huizen van het Kind en OverKop. In de programmatie moeten deze investeringen worden verbonden met de noden waarop ze antwoorden en met hun plaats naast

reguliere jeugdhulp en crisisaanbod. Zo blijft zichtbaar welke knelpunten ermee worden aangepakt en welke noden bijkomende capaciteit of andere maatregelen vereisen.

De capaciteitsplanning moet ook gepaard gaan met afspraken tussen de jeugdhulp, GGZ, VAPH, Justitie en Handhaving, en onderwijs (inclusief de onderwijsinternaten). Die afspraken moeten voorkomen dat jongeren tussen sectoren terechtkomen zonder passende vervolghulp.

De Raad vraagt om voor de capaciteitsplanning aansluiting te zoeken bij bestaande werkingsgebieden en de precieze regionale afbakening te verduidelijken. Een bijkomende regionale indeling zou de nodige samenwerking bemoeilijken. Er is sterkere afstemming nodig met onder meer eerstelijnszones, GGZ-netwerken en gerechtelijke arrondissementen, zonder dat elke opdracht op exact dezelfde schaal georganiseerd moet zijn.

Aanbevelingen

- **Veranker intersectorale programmatie** op basis van een gedeelde nodenanalyse.
- **Differentieer capaciteitskeuzes** naar preventie, en de verschillende componenten uit het jeugdhulpaanbod, met aandacht voor hun samenhang.
- **Leg intersectorale afspraken vast over instroom, doorstroming en vervolghulp**, zodat jongeren tijdig passende ondersteuning krijgen.
- **Stem regionale planning af op bestaande werkingsgebieden**, met ruimte voor verschillende functionele schaalniveaus.
- **Waarborg flexibiliteit in het aanbod** om acute en veranderende hulpvragen op te vangen.

6. Inzetten op een werkbare uitvoering

Naast de vier strategische overwegingen formuleert de Raad gerichte aandachtspunten voor een werkbare uitvoering van de nieuwe erkennings- en subsidiëringsregels in de brede jeugdhulpsector.

- **Uitwerken van het medewerkersbeleid, met aandacht voor vorming, ondersteuning en intervisie**

  De Raad is tevreden over de versterkte aandacht voor het medewerkersbeleid, zowel beleidsmatig als in de financiering. Vorming, ondersteuning en intervisie zijn nodig voor kwaliteitsvolle hulpverlening en veilig en werkbaar werk. Ze verdienen extra aandacht tijdens de omschakeling, maar blijven ook daarna noodzakelijk. Het ontwerp van BVR vermeldt nog geen concrete verwachtingen. De Raad vraagt om de verwachtingen en verplichtingen ten

aanzien van de organisatoren concreet uit te werken in overleg met de betrokkenen en daarbij ook aandacht te geven aan opvolging van de resultaten.

- **Maximale toegankelijkheid en continuïteit, met gemotiveerde afwegingen op casusniveau**

  De Raad begrijpt het verbod op algemene, vooraf vastgelegde contra-indicaties door de organisatoren en de inzet op zorg- of trajectcontinuïteit. Het vermijden van algemene uitsluiting staat echter niet gelijk aan het ontkennen van uitzonderlijke situaties. Specifieke uitbouw van expertise en doelgroepafbakening moeten mogelijk blijven binnen organisaties en afdelingen Het blijft belangrijk dat organisaties ruimte behouden om een individuele afweging te maken rond een hulpvraag die rekening houdt met gepaste en veilige hulp voor het kind of de jongere, de expertise en draagkracht van de medewerkers en de begeleidingscapaciteit van de organisatie. Organisatoren moeten een eventuele weigering altijd inhoudelijk motiveren. Ook de betrokkenheid van de kinderen, jongeren en gezinnen blijft daarbij van belang. Hun stem moet ook gehoord worden, met de nodige ondersteuning.

  De Raad vraagt om een concreet kader voor individuele afwegingen uit te werken in overleg met de sector. Dat kader moet verduidelijken hoe uitzonderlijke omstandigheden op casusniveau worden beoordeeld, welke procedurestappen gelden en hoe de stem van kinderen en jongeren wordt betrokken. Het mag geen nieuwe algemene, vooraf vastgelegde contra-indicaties invoeren en moet aansluiten bij het uitgangspunt van maximale toegankelijkheid en continuïteit.

- **Behoud het aanwendingsplan als mogelijkheid voor onderbouwde investeringen**

  De Raad vraagt om de mogelijkheid van een aanwendingsplan te behouden wanneer een organisatie de toegelaten reservegrens overschrijdt. Een onderbouwd plan moet het mogelijk blijven maken om reserves voor concrete investeringen te bestemmen, in plaats van een terugstorting zonder meer bij overschrijding. De Raad benadrukt dat het behoud van deze mogelijkheid niet gelijk staat met een onbeperkte reserveopbouw. Een aanwendingsplan biedt juist een kader om de geplande besteding te onderbouwen en daarover verantwoording af te leggen. Zo kunnen investeringsruimte en verantwoordingsregels samengaan. Vooral kleine organisaties moeten over meerdere jaren middelen kunnen opbouwen voor grotere infrastructuurinvesteringen. Als zij bij een overschrijding geen aanwendingsplan meer kunnen voorleggen, dreigt hun investeringsruimte sterk te worden beperkt. (zie ook Personeelsversterking is te flankeren met capaciteitsuitbreiding)

- **Betekenis van ‘gespecialiseerde jeugdhulp’, de voorwaarden voor gesloten hulp en de rechtswaarborgen zijn te verduidelijken.**

  De Raad vraagt om de betekenis van ‘gespecialiseerde jeugdhulp’ en de voorwaarden waaronder gesloten hulp kan worden georganiseerd of opgelegd helder te omschrijven. Daarbij moet zeker aandacht gegeven worden aan de verduidelijking van de rechtsgrond en de samenhang tussen de bepalingen over vrijheidsbeperkende maatregelen in dit BVR en de regelgeving over de rechtspositie van minderjarigen, met aandacht voor eventuele verschillen in inwerkingtreding.

Een helder begrippenkader biedt kinderen, jongeren, gezinnen en organisaties houvast over de aard van de hulp en de bijbehorende rechten en waarborgen. Een verdere uitwerking met aandacht voor de reikwijdte van gesloten hulp en de rechtswaarborgen bij vrijheidsbeperking, draagt bij aan passende hulp en een sterke rechtspositie van minderjarigen.

- **Werken aan een betere participatiecultuur in de jeugdhulp**

  De Raad beschouwt de grotere aandacht voor participatie van gebruikers als een positief element van het ontwerp van BVR. Om de stap te zetten van formele rechten naar het werkelijk uitoefenen van participatie door kinderen en jongeren moet dit nog verder concreet gemaakt worden: kinderen en jongeren ondersteunen bij hun participatierechten, bij inspraak (bv rond het handelingsplan, kwaliteit en klachten), de (huidige) rechtswaarborgen duidelijk zichtbaar maken en de ervaringen van kinderen en jongeren laten meewegen in kwaliteitsbewaking en beleidsvorming. Individuele betrokkenheid én collectieve vertegenwoordiging moeten elk een herkenbare plaats krijgen.

  Het moet in de praktijk nog concreet duidelijk worden hoe kinderen en jongeren worden geïnformeerd over hun rechten daarrond en hoe ze begeleid worden om die rechten effectief uit te oefenen. Met betrekking tot klachtenprocedures wordt het belang benadrukt van laagdrempelige toegang en de mogelijkheid van ondersteuning door een vertrouwenspersoon of cliëntenorganisatie. Het gaat daarbij niet om een geregelde tussenkomst in alle individuele dossiers, noch om een formele toezichtbevoegdheid.

- **Feitelijke flexibiliteit behouden voor de inzet van begeleidingspunten**

  De mobiele en ambulante erkenning wordt uitgedrukt in begeleidingspunten. In de concrete formulering van het ontwerp van BVR lijkt de concrete inzet van de ondersteuningsvormen in de erkenning vastgelegd te zijn (bv. wie niet erkend is voor handelingsgerichte diagnostiek, kan de toegewezen begeleidingspunten daar niet voor inzetten). Daardoor kan de feitelijke flexibiliteit van de puntenpot beperkter zijn dan oorspronkelijk beoogd.

Aanbevelingen

- **Concretiseer het medewerkersbeleid.** Leg verwachtingen en opvolging vast voor vorming, ondersteuning en intervisie, tijdens en na de transitie, zonder daarbij bijkomende administratie op te leggen
- **Waarborg toegankelijke hulp met ruimte voor gemotiveerde individuele afwegingen.** Werk met de sector een kader uit voor uitzonderlijke opnamebeslissingen, met garanties voor doelgroep profilering, veiligheid, continuïteit en betrokkenheid van jongeren en gezinnen.
- **Behoud het aanwendingsplan bij overschrijding van de reservegrens.** Verzoen onderbouwde investeringsruimte met transparante verantwoording, ook voor kleine organisaties.

- **Verduidelijk het kader voor gespecialiseerde en gesloten jeugdhulp.** Zorg voor eenduidige begrippen, heldere rechtswaarborgen en samenhang met de regelgeving over rechtspositie en vrijheidsbeperking.
- **Maak participatierechten daadwerkelijk uitvoerbaar.** Waarborg begrijpelijke informatie, passende ondersteuning en individuele en collectieve inspraak.
- **Garandeer laagdrempelige klachtenprocedures.** Verzeker duidelijke toegang en ondersteuning door een vertrouwenspersoon of cliëntenorganisatie.
- **Veranker gebruikerssignalen in kwaliteitsbewaking en beleid.** Voorzie een herkenbaar kanaal voor gebundelde signalen van cliëntenorganisaties, onderscheiden van individuele dossierbehandeling en formeel toezicht
- **Zorg voor voldoende ruimte bij organisaties binnen hun erkenning om begeleidingspunten flexibel te kunnen in zetten.** Stimuleer jeugdhulporganisaties om flexibel te anticiperen om zorg op maat te kunnen bieden. Voldoende vrijheid in de inhoudelijke planning van de verschillende mobiele en ambulante ondersteuningsvormen is daarbij essentieel.